

گری دار شدن برای تکدی بچه

تکدی گری یک کودک در خیابان فقط به فعالیت امروز و فردای او خلاصه نمی‌شود، بلکه همین فرد در آینده ممکن است به یک بزهکار اجتماعی با مشکلات چند وجهی تبدیل شود. در این شرایط دولتمردان می‌توانند با برنامه ریزی‌های جامع برای حل مسائل اجتماعی وارد عمل شوند. آنچه می‌خوانید مشروح گفت و گوی «آرمان» با شهربانو امانی فعال اجتماعی و نماینده اسبق مجلس است. امانی در مورد تکدی گری کودکان می‌گوید: «از این کودکان فقط در بخش تکدی گری سوء استفاده نمی‌شود، بلکه آنها در شرایط مختلف و با موضوعات گوناگون مورد سوء استفاده قرار می‌گیرند.»

در جامعه شاهد به کارگیری کودکان برای تکدی گری و سوءاستفاده از آنها هستیم. وضعیت در این زمینه چگونه است؟ و چطور می‌توان این مساله را در جامعه حل و فصل کرد؟

متأسفانه در این زمینه عده‌ای سودجو از احساسات و عواطف مردم سوءاستفاده می‌کنند و به این ترتیب آینده این کودکان را دستخوش خواسته‌های فردی و شخصی خودشان می‌کنند. بنابراین کارشناسان حوزه اجتماعی نیز به کرات توصیه‌های گوناگونی برای عدم کمک رسانی به متکدیان داشته‌اند. از دیگر عوامل تشدید کننده این وضعیت می‌توان به مضمیقه‌های اقتصادی در کشور اشاره کرد. باید توجه داشت که هیچ پدر و مادری از وجود فرزندانش در این شرایط رضایت ندارد. وجود متکدیان در کلان شهرها چهره این شهرها را نازیبا و غیر قابل تحمل کرده است. برای مثال در برخی مواقع مشاهده می‌شود حتی در نیمه‌های شب هم مادران به همراه کودکانی در آغوش مشغول تکدی گری هستند. با توجه به تجربیات و اقدامات بازدارنده برای جلوگیری از این معضل اجتماعی می‌توان به جمع‌آوری متکدیان در دوران اوایل انقلاب در شهر ارومیه اشاره کرد. در آن سال‌ها یک تیم برای جمع‌آوری متکدیان تشکیل شد و تا نیمه‌های دهه ۶۰ هم هیچ متکدی‌ای در شهر ارومیه مشاهده نشد. برای تحقق این امر در گام نخست باید با آگاهی‌رسانی به مردم بتوان از هر گونه سوء استفاده از احساساتشان جلوگیری کرد. در گام بعدی هم می‌توان با استفاده از ظرفیت سازمان‌های مردم نهاد و آموزش رفتار با این افراد به میزان قابل توجهی تردد آنها را در شهرها کاهش داد. متأسفانه در زمینه سر و سامان دادن به وضعیت مشکلات اجتماعی هم اکنون در کشور مدیریت واحدی وجود ندارد و به صراحت می‌توان گفت که مدیریت این بخش از سوی سازمان‌های ذی‌ربط به نحوی رها شده است. بنابراین در این شرایط با تقویت سازمان‌های مردم‌نهاد و با عزم و اراده ملی می‌توان از آینده تاریک این کودکان جلوگیری کرد. باید دانست که از این کودکان فقط در بخش تکدی گری سوء استفاده نمی‌شود، بلکه آنها در شرایط مختلف و با موضوعات گوناگون مورد سوء استفاده قرار می‌گیرند. برای مثال بنده در سال‌های گذشته با یک سازمان مردم‌نهاد در زمینه ساماندهی کودکان متکدی فعالیت می‌کردم. باید دانست که مسائلی همچون برنامه ریزی برای خانواده‌های کودکان متکدی و مقوله‌ای تحت عنوان مدیران شبکه‌ها و باندهای سوء استفاده از متکدیان باید کاملاً کارشناسی شده مورد ارزیابی قرار گیرد. برای مثال در مصاحبه‌های انجام شده با زنان متکدی شرایط بارداری‌های متعدد و وضعیت زندگی‌شان را جویا شدیم؛ این زنان متکدی بر این باور بودند که عواطف مردم برای متکدیان زیر سن ۲۱ سالگی به سهولت تحریک می‌شود و این زنان برای استفاده از این موقعیت مبادرت به فرزندآوری‌های متعدد می‌کردند. باید دانست که تردد این متکدیان در هر نقطه از شهر انحصاری است و ورود یکی به حوزه فعالیت دیگری با دعوا همراه است. به اصطلاح هر نقطه از شهر سرفلی یکی از متکدیان است. در همه دوره‌ها فعالیت این افراد از سوی باندهای مربوطه صبح تا شب به شکل نامحسوس تحت نظر قرار گرفته می‌شد و این متکدیان نیز هر شب باید به مسئول خود حساب پس می‌دادند.

باندها و مافیای تکدی گری در تهران و دیگر شهرهای کشور به چه نحوی فعالیت می‌کنند؟ لزوم انجام اقدامات قانونی برای رفع این معضل اجتماعی چیست؟

باید دانست که باندها و مافیای سوء استفاده کننده از این کودکان به شکل فعال و گسترده است و اکثر افراد فعال در این حوزه نیز مهاجر هستند. در ضمن در اغلب کلان شهرها فعالیت باندها و مافیای تکدی گرها مشاهده می‌شود. با بررسی نتایج مطالعات اجتماعی کارشناسان در این حوزه باید به این امر اذعان داشت که کودکان متکدی امروز به دلیل عدم فعالیت آنها در نهادهای آموزشی به نسبت آینده مناسب و درخوری هم نخواهند داشت. اغلب این کودکان در زمینه‌های مختلف رفتاری، اخلاقی و... مورد سوء استفاده قرار می‌گیرند. به بیان دیگر می‌توان به این امر تاکید داشت که باندها و مافیا در تباهی آینده کودکان این سرزمین نهایت سوءاستفاده را برای دستیابی به اهداف پلیدشان روا می‌دارند. در واقع این باندها هم چندان غیر قابل شناسایی نیستند و باید نهادهای مربوطه با عزم و اراده واحد بتوانند از آینده سوزی این کودکان بی‌پناه جلوگیری کنند. با بررسی نتایج پژوهش‌های به عمل آمده از فعالیت این کودکان باید گفت که شیوع بیماری‌های واگیردار در بین آنها بسیار است.

لزوم انجام اقدامات قانونی برای حل این مساله را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در این کشور به اندازه کافی قانون وجود دارد و مهم عزم و اراده برای مدیریت این معضل و ارائه راهکار عملی برای کاهش تاثیرات مخرب آن است. باید مسئولان در شهر تهران به جای توجه به اقدامات سیاسی و استفاده از منابع سرشار کشور در بخش‌های متعدد به فکر

حل چالش‌ها باشند، آن هم به این دلیل که کلان شهر تهران آینه کشور محسوب می‌شود. به همین ترتیب اگر منابع مالی را در تقویت نهادها، سازمان‌های مردم‌نهاد و تقویت حوزه اجتماعی به کار گرفته و به اصطلاح کار به کاردان سپرده شود به نسبت می‌توان بخش قابل توجهی از مشکلات اجتماعی را حل و فصل کرد. نباید مسئولان امر حوزه اجتماعی را با حوزه سیاسی پیوند دهند، چون آسیب این نوع رفتار متوجه همگان خواهد بود.

در بسیاری از موارد در جامعه شاهد ضعف قانونی هستیم. برای مثال هنوز در سازمان بهزیستی توانایی اینکه بتوان از والدین نامناسب سلب صلاحیت کرد وجود ندارد.

خیر، به هیچ عنوان این چنین نیست. در شرایطی که عدم صلاحیت والدین در نگهداری فرزند از سوی بستگان یا همسایه‌ها اطلاع‌رسانی و ثابت شود، در این شرایط سرپرستی کودکان بر عهده دولت خواهد بود. در این وضعیت فقط دولت و نهادهای مسئول می‌توانند برای این کودکان برنامه ریزی کنند.

جمع‌آوری متکدیان طی گشت زنی‌های مختلف از سوی نیروی‌های سازمان بهزیستی، نیروی انتظامی و شهرداری انجام می‌شود. با وجود این اقدامات اما معضل متکدیان در شهرهای بزرگ کشور همچنان به قوت خود باقی است. به نظر شما دلیل این عدم کامیابی در رفع این معضل به چه دلیل است؟

حل معضل متکدیان نیازمند مدیریت واحد است. با وجود اینکه بودجه در اختیار افراد محدود است به نسبت یک عده ای هم باید به مدیریت معضل‌های اجتماعی و رفع آنها پردازند. باید دانست که این نارسایی‌ها فقط با همکاری و همراهی سازمان‌ها حل و فصل می‌شود. برای حل معضل متکدیان باید دانست که جمع‌آوری این افراد دردی را دوا نمی‌کند، بلکه با ارائه راهکار و تدوین برنامه جامع از سوی متخصصان حوزه اجتماعی می‌توان به حل این معضل پرداخت. برای مثال یکی از اقدامات مناسب برای کاهش جمعیت متکدیان پایتخت این است که هر فرد را می‌توان با تمهیدات گوناگون به شهر مبدأ منتقل کرد. چون این افراد در شهر خود به هیچ عنوان توان چنین فعالیت‌های سوئی را ندارند. این در حالی است که با بررسی تمهیدات در این امر دولت می‌تواند برای نیازمندان واقعی زمینه‌های اشتغال را ایجاد کند و در این شرایط جلوی فعالیت افراد سوءاستفاده‌کننده را بگیرد.

منبع: آرمان - زهرا سلیمانی